

POSTANOWIENIE

24 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 24 czerwca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.F. i S.S.
przeciwko Bank w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 6 sierpnia 2024 r., VI ACa 440/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. obciąża pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego,**
pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 29 listopada 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił, że umowa o kredyt hipoteczny zawarta pomiędzy powodami M.F. i S.S. a poprzednikiem prawnym pozwanego jest nieważna i zasądził od na rzecz powodów M.F. i S.S. kwotę 68 668,90 zł oraz kwotę 16 800,36 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 21.07.2020 r. do dnia zapłaty z tym że spełnienie świadczenia powinno nastąpić za jednoczesnym zaoferowaniem przez M.F. i S.S. Bank w W. zapłaty kwoty 188 000 zł albo zabezpieczeniem roszczenia Bank w W.

o zapłatę tej kwoty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie i orzekł o kosztach procesu.

2. Na skutek apelacji strony pozwanej Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 6 sierpnia 2024 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo co do ustawowych odsetek za opóźnienie od zasądzonych kwot za okres od 21 lipca 2020 r. do 26 maja 2021r. oraz oddalił apelację w pozostałym zakresie i rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego.

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

4. Powodowie wnieśli o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.;

nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna powoda nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i k.p.c., uzasadniająca przyjęcie skargi do rozpoznania.

7. Należy podkreślić, że problemy prawne przedstawione przez skarżącego nie mają cech nowości wymaganej od istotnego zagadnienia prawnego uzasadniającego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Kwestie te były przedmiotem wielokrotnych wypowiedzi Sądu Najwyższego w orzeczeniach wydanych, często w odniesieniu do zbliżonych treścią umów kredytowych, nie tylko na etapie wstępnej oceny. Wszystkie te zagadnienia zostały omówione i rozstrzygnięte w orzecznictwie sądowym, które często zapadało już po wniesieniu skargi kasacyjnej, ponieważ dotyczą one starszych spraw. W tzw. międzyczasie ukształtowało się orzecznictwo dotyczące tych problemów i w świetle obecnych orzeczeń, skarga jest nieaktualna, co uniemożliwia jej przyjęcie do rozpoznania. Podobnie należy ocenić przytoczone we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wątpliwości co do wykładni przepisów prawa.

8. W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości abuzywny charakter zawartych w umowach kredytu frankowego typowych klauzul odsyłających do tabel kursowych banku przy przeliczeniu waluty obcej na złote polskie i odwrotnie. Tego typu klauzule nie wskazują obiektywnych kryteriów ustalania kursu waluty obcej, który jest jednostronnie ustalany przez bank, co pozostawia pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarcza kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron umowy kredytu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 24 lutego 2022 r., II CSKP 45/22, wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 2023 r., II CSKP 1602/22, wyrok Sądu Najwyższego z 14 lutego 2025 r., II CSKP 1545/22). Ocena niedozwolonego charakteru postanowienia, jak i konsekwencje wynikające z jego eliminacji,

wymagają odniesienia do chwili zawarcia umowy (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17). Co do zasady wyłączona jest też możliwość zastąpienie niedozwolonego postanowienia umownego odnoszącego się do sposobu określania kursu waluty obcej (w umowie kredytu indeksowanego czy denominowanego) innym sposobem określenia kursu waluty obcej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 14 lutego 2025 r., II CSKP 1545/22, wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2025, II CSKP 1277/24). Brak jest też jakichkolwiek podstaw do rozdzielenia postanowień dotyczących przeliczania waluty obcej na złote polskie i dokonywania ich odrębnej oceny prawnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22, wyrok Sądu Najwyższego z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1460/22).

9. Dodatkowo należy wskazać, że w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości możliwość uznania, że kredytobiorcom przysługuje interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. Podkreśla się, że interes prawny w żądaniu ustalenia istnienia albo nieistnienia stosunku prawnego powinien być postrzegany elastycznie. Powyższy interes należy oceniać, uwzględniając cele, którym służy sądowa ochrona prawna oraz przedmiotowe granice prawomocności materialnej wyroku, wynikające z art. 365 w zw. z art. 366 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22, wyrok Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2022 r., II CSKP 701/22). Należy wskazać, że umowa kredytu hipotecznego zostaje zawarta na wiele lat, znaczna część płatności jeszcze nie jest wymagalna w czasie bieżącego sporu. Ponadto, zgodnie z art. 365§1 k.p.c. wynikający z wyroku stan związania ograniczony jest, co do zasady, tylko do rozstrzygnięcia zawartego w sentencji orzeczenia i nie obejmuje jego motywów. Stąd też, nawet w przypadku zasądzenia na rzecz strony powodowej dochodzonej przez nią kwoty, bez umieszczenia w sentencji stosownej wzmianki odnośnie do ustalenia nieważności umowy, wiązać ją dalej będzie sporna umowa kredytu. Samo rozstrzygnięcie w kwestii żądania zapłaty nie wiąże w kwestii oceny nieważności umowy w kolejnych sprawach między stronami, zatem nie usuwa niepewności prawnej w związku z zawarciem wadliwej umowy. W konsekwencji, wyrok odnoszący się jedynie do roszczenia dotyczącego zapłaty nie kończy w definitywny sposób powstałego między stronami sporu. Nie budzi wątpliwości, że kredytobiorca

może mieć interes prawny w żądaniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego nawet jeśli przysługuje roszczenie o zapłatę (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22, wyrok Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2022 r., II CSKP 701/22, wyrok Sądu Najwyższego z 23 czerwca 2022 r., II CSKP 616/22). To stanowisko zostało potwierdzone w wyroku TSUE z 23 listopada 2023 r., C-321/22, ZL, KU, KM przeciwko Provident Polska S.A., w którym Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, że dyrektywa 93/13 sprzeciwia się takiej wykładni przepisów krajowych, która negowałaby interes prawny jako przesłankę powództwa zmierzającego do stwierdzenia bezskuteczności nieuczciwego warunku umownego z tego tylko powodu, że konsumentowi może przysługiwać powództwo o zwrot nienależnego świadczenia, lub gdy może się on powołać na tę bezskuteczność podejmując obronę przed powództwem zmierzającym do zasądzenia świadczenia opartego na takim warunku umownym.

10. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

11. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

12. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

Krzysztof Grzesiowski

(Ł.W.)

[SOP]